

Схвалено педагогічною радою
Протокол №3 від 04.01.2021р.

Затверджено
Директор школи
Ю. Бабчинський
Наказ №3 від 05.01.2021р.

ПОЛОЖЕННЯ
про внутрішню систему забезпечення якості освітньої
діяльності та
якості освіти
у Кам'янець-Подільському ліцеї №5 Кам'янець-
Подільської міської ради Хмельницької області

I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Метою освітньої діяльності Кам'янець-Подільського ліцею №5 Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області (далі – освітній заклад) є забезпечення якісної освіти та всебічний розвиток особистостей з урахуванням їхніх здібностей шляхом уведення в освітній процес інноваційних методик навчання й виховання, збереження та примноження шкільних традицій, заснованих на національних та патріотичних засадах, розбудови освітнього середовища з позитивною атмосферою, емоційним комфортом та можливістю створення освітньої траєкторії розвитку кожного учасника освітнього процесу.

Для досягнення цієї мети необхідно забезпечити високий рівень якості освіти. Це відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг», а якість освітньої діяльності – як «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг» (пункти 29, 30 частини 1 статті Закону України «Про освіту»)

Якість освіти розглядається у нерозривній єдності якості процесу (діяльності) і якості результату. Якість освітнього процесу (діяльності) є невід'ємною складовою якості освіти, яка залежить від якості:

- освітнього середовища,
- професійної компетентності педагогів,
- організаційно-управлінської компетентності адміністрації освітнього закладу.

Тому запровадження внутрішньої системи забезпечення якості – стратегічне рішення закладу, яке покликане допомогти поліпшити його ефективність та сталий розвиток.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Кам'янець-Подільському ліцеї №5 Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області розроблено відповідно до вимог частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту», ст. 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Статуту та Стратегії закладу освіти.

Внутрішня система забезпечення якості у своїй основі має такі засади:

- стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
- створення безпечного, здорового, інклюзивного освітнього середовища. Критерії та правила проведення процедури оцінювання освітнього середовища;
- критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім закладом;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

- самооцінювання.
-

II. СТРАТЕГІЯ ТА ПРОЦЕДУРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

1. Стратегія забезпечення якості освіти базується на таких принципах:

- *принцип цілісності*, який полягає в єдності усіх видів освітніх впливів на учня, їх підпорядкованості головній меті освітньої діяльності, яка передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності;
- *принцип відповідності* Державним стандартам загальної середньої освіти;
- *принцип розвитку*, що виходить з необхідності вдосконалення якості освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;
- *принцип відкритості та доступності інформації* на всіх етапах забезпечення якості та прозорості процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності.

2. Забезпечення якості освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- подолання інертності та підвищення кваліфікації педагогів, посилення кадрового потенціалу навчального закладу;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу на високому рівні;
- функціонування системи формування компетентностей учнів;

3. Система контролю за реалізацією процедур забезпечення якості освіти здійснюється на основі:

- самооцінки ефективності діяльності із забезпечення якості освіти;
- моніторинг якості освіти на основі внутрішкільного контролю.

4. Завдання моніторингу якості освіти:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом у навчальному закладі;
- створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу;
- аналіз чинників впливу на результативність освітнього процесу, підтримка високої мотивації навчання;
- створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку та самореалізації учнів і педагогів, створення їх освітньої траєкторії розвитку;
- прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й тенденцій розвитку освітнього процесу в навчальному закладі

Моніторинг здійснюють:

- директор та його заступники;
- засновник;
- органи, що здійснюють управління у сфері освіти;

- батьківська громадськість;
- тимчасово створені робочі групи.

Основними формами моніторингу є:

- проведення контрольних робіт;
- участь учнів у I та II, III етапі Всеукраїнських предметних олімпіад, конкурсів;
- перевірка документації;
- опитування, анкетування;
- відвідування уроків, заходів;
- участі у заходах учнівського самоврядування тощо

Критерії моніторингу:

- об'єктивність;
- систематичність;
- відповідність завдань змісту матеріалу;

Очікувані результати:

- отримання результатів стану освітнього процесу;
- поліпшення функцій управління освітнім процесом, накопичення даних для прийняття управлінських та тактичних рішень.

Підсумки моніторингу:

- підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах;
- за результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи;
- дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях методичних об'єднань вчителів, нарадах при директорі, засіданнях педагогічної ради.

Об'єкти моніторингу якості освіти:

- кадрове забезпечення;
- контингент учнів;
- психолого-соціологічний моніторинг;
- результати навчальних досягнень учнів;
- педагогічна діяльність;
- управління освітнім процесом;
- освітнє середовище;
- стан охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- аналіз діяльності додаткових служб ліцею (ШРЦ «Інфоцентр», шкільного психолога, соціального педагога, педагога-організатора тощо)
- формування іміджу навчального закладу

ІІІ. СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО, ЗДОРОВОГО, ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. КРИТЕРІЇ ТА ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Освітній простір – це особлива комунікативна система, середовище взаємодії усіх учасників освітнього процесу, у якому можна самостійно здобувати знання, це характеристика життя всередині освітнього закладу, система впливів і умов формування особистості, а також система можливостей для розвитку особистості, які містяться у соціальному та просторово-предметному оточенні.

У законодавстві загальні вимоги, які забезпечують безпечне освітнє середовище закладу регулює Закон «Про освіту» (ст. 53, 54, 55), Закон «Про повну загальну середню освіту» (ст. 7, 9, 10).

Основні складові освітнього середовища:

- безпечні та комфортні умови освітньої діяльності;
- стан будівлі, приміщень, подвір'я, універсальний дизайн;
- допоміжні приміщення;
- норми наповнюваності класів, груп;
- стан навчального обладнання та його відповідність освітній діяльності;
- дотримання вимог безпеки життєдіяльності;
- забезпечення умов для здорового харчування;
- безпечний інтернет;
- освітнє середовище територія вільна від будь-яких форм насильства та дискримінації;
- психологічна та фізична безпека учасників освітнього процесу;
- адаптація учнів;
- протидія булінгу, дотримання правил поведінки;
- наскрізний соціально-психологічний супровід учасників освітнього процесу;
- інклюзивне, розвивальне та мотивуюче до навчання освітнє середовище;
- створення умов для учасників освітнього процесу з особливими потребами;
- постійний зв'язок з родинами здобувачів освіти;
- створення умов для саморозвитку учнів;
- мотивація учнів до оволодіння ключовими компетенціями;
- доступ учнів до різних джерел інформації, можливості здобувати освіту за різними формами, забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії окремим здобувачам освіти.

Створення безпеки спрямоване на виконання таких завдань:

- забезпечення комфортних і безпечних умов освітнього процесу;
- створення належних умов для харчування;
- формування у здобувачів освіти компетентностей, важливих для успішної соціалізації особистості;
- упровадження демократичної культури, захист прав усіх учасників освітнього процесу і формування демократичних цінностей;
- запобігання та протидія таким негативним явищам, як насильство, кібербулінг, булінг тощо;

- формування в учасників освітнього процесу навичок безпечної поведінки в інтернеті;
- формування у дітей і підлітків життєвих навичок (психосоціальних компетентностей), які сприяють соціальній злагодженості, відновленню психологічної рівноваги;
- запобігання та протидія торгівлі людьми;
- формування у школярів таких життєвих навичок, як спілкування, прийняття рішень, критичне мислення, управління емоціями, стресами та конфліктними ситуаціями, формування цінностей та набуття відповідних компетентностей;
- формування морально-етичних, соціальних, громадянських ціннісних орієнтирів, виховання національно свідомої, духовно багатої, фізично досконалої особистості;
- профілактика девіантної поведінки, правопорушень та злочинності серед неповнолітніх;
- профілактика залежностей та шкідливих звичок, пропаганда здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я як найвищої соціальної цінності;
- формування творчого середовища, залучення учнів у позаурочний час до спорту, творчості, мистецтва, інших громадських заходів з метою позитивної самореалізації, соціалізації;
- налагодження співпраці педагогічного колективу, учнів і батьків на засадах педагогіки партнерства.

Складові антибулінгової політики у закладі освіти:

- вивчення ситуації (аналіз звернень та чинників, анкетування, тренінги тощо);
- створення робочої групи;
- розроблення Плану заходів для запобігання булінгу (цькуванню) та будь-яким іншим проявам насилля;
- ознайомлення усіх учасників освітнього процесу з антибулінговою політикою та її складовою – Планом заходів із протидії булінгу (цькуванню);
- схвалення документу рішенням педагогічної ради, затвердження керівником закладу та оприлюднення.

Принципи побудови антибулінгової політики:

- антибулінгова політика є частиною інших політик та спирається на положення таких документів закладу, як Статут, правила поведінки тощо та відповідає чинному законодавству;
- антибулінгова політика стосується кожного;
- будь-які прояви булінгу (цькування) є неприпустимими;
- кожен має почуватися захищеним;
- надання підтримки усім працівникам закладу для створення ними позитивної атмосфери задля попередження булінгу (цькування);
- будь-які прояви булінгу розглядаються дуже уважно та серйозно;
- постійний моніторинг виконання та регулярний перегляд антибулінгової політики;
- успішність виконання антибулінгової програми – це питання кожного у закладі освіти;

- антибулінгова політика - це співпраця з територіальними органами Національної поліції, службою у справах дітей тощо;
- без залучення батьків або інших законних представників дітей до побудови антибулінгової політики школи неможливо забезпечити її цілісність і послідовність.

Формування в закладі інклюзивного, розвивального та мотивуючого освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування

На кожному рівні повної загальної середньої освіти освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб (ст.10 Закону України «Про повну загальну середню освіту»). Особам з особливими освітніми потребами надаються права рівні з іншими особами, у тому числі шляхом створення належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення та забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування, що враховують індивідуальні потреби таких осіб.

Заклад освіти за потреби утворює інклюзивні та/або спеціальні групи і класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей (ст.20 Закону України «Про освіту») та забезпечує здобувачів освіти з особливими освітніми потребами інклюзивним освітнім середовищем: необхідними ресурсами освітнього процесу; умовами доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами.

Право на доступну освіту зазначеної категорії дітей може бути реалізоване шляхом упровадження індивідуального (сімейного, екстернату, педагогічного патронажу) навчання на підставі відповідних рішень за бажанням батьків. Практичне впровадження інклюзивного середовища базується на принципах універсального дизайну та розумного пристосування.

Універсальний дизайн передбачає планування навколишнього середовища так, щоб у ньому було якомога комфортніше усім людям, незалежно від їхнього віку та фізичних чи когнітивних можливостей, без необхідності використання допоміжних (адаптивних) засобів.

Принципи універсального дизайну закладу освіти:

- принцип рівності та доступності середовища для кожного: дизайн має бути призначений для використання особами з різними фізичними та когнітивними можливостями;
- гнучкість у використанні середовища: дизайн пристосовано до потреб і можливостей багатьох осіб. В організації освітнього процесу – це використання гнучких методів навчання, викладання, пристосування навчального матеріалу, програм до особливостей розвитку дитини. Простота та інтуїтивність використання незалежно від досвіду, освіти користувачів, мовного рівня та віку;
- не призводить до втоми: дизайн розраховано на незначні фізичні ресурси користувачів;
- наявність необхідного розміру і простору при підході, під'їзді, незважаючи на фізичні розміри, стан та мобільність користувача.

Форми розумного пристосування в організації освітнього середовища:

- внесення змін чи модифікацій до будівель як ззовні, так і всередині: встановлення пандусу, зміна розміру дверного проходу, встановлення автоматичних дверей, перефарбування приміщення в контрастні кольори тощо;
- пристосування (модифікація) простору: доступність туалетних кімнат, достатній для пересування простір між меблями у класних кімнатах, зонування приміщення;
- інформативність: позначки, написи на дверях, вказівники;
- обладнання: підйомники, лампи на столах, меблі, висота яких регулюється.

Підготовка освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами включає:

- облаштування освітнього середовища (доступність);
- забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно - дидактичними посібниками та допоміжними засобами навчання відповідно до потреб здобувачів освіти;
- облаштування ресурсної кімнати.

Забезпечення освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами включає:

- створення робочої групи з проблеми адаптації дітей з ООП в освітньому процесі;
- проведення консультацій з батьками з особливостей навчання і розвитку дитини;
- проведення консультації з учителями, які навчали дитину в попередні роки або у інших закладах освіти;
- аналіз особливостей психофізичного розвитку учнів з ООП, соціальних умов розвитку;
- виявлення разом з учнями і практичним психологом труднощів і проблем, які вони відчують при сприйнятті навчального матеріалу;
- зосередження уваги на сильних сторонах учня під час проведення навчальних занять, підтримка позитивної мотивації навчання;
- створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини;
- співпраця з інклюзивно-ресурсним центром.

Освітні технології та методики у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами:

- особистісно орієнтоване навчання;
- індивідуальна освітня траєкторія;
- формувальне оцінювання;
- SMART-технології;
- піскова терапія;
- арт-терапія;
- ігрова терапія.

Завдання шкільної бібліотеки:

- інформаційний супровід освітнього процесу;
- формування в учасників освітнього процесу інформаційної компетентності;
- зберігання інформаційних ресурсів, створених у закладі освіти;

- створення архіву відео- й аудіоматеріалів про заходи, проведені в закладі освіти, урочисті зібрання, пам'ятні дати.

Вимоги, критерії та індикатори оцінювання якості напряму «Освітнє середовище закладу освіти»

Вимога 1. Забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці.

Критерій 1. Приміщення і територія закладу освіти є безпечними та комфортними для навчання та праці.

Критерій 2. Заклад освіти забезпечений навчальними та іншими приміщеннями з відповідним обладнанням, що необхідні для реалізації освітньої програми

Критерій 3. Здобувачі освіти та працівники закладу освіти обізнані з вимогами охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій і дотримуються їх

Критерій 4. Працівники обізнані з правилами поведінки в разі нещасного випадку зі здобувачами освіти та працівниками закладу освіти чи раптового погіршення їх стану здоров'я і вживають необхідних заходів у таких ситуаціях

Критерій 5. У закладі освіти створюються умови для харчування здобувачів освіти і працівників

Критерій 6. У закладі освіти створено умови для безпечного використання мережі «Інтернет», в учасників освітнього процесу формуються навички безпечної поведінки в інтернеті.

Критерій 7. У закладі освіти застосовуються підходи для адаптації та інтеграції здобувачів освіти до освітнього процесу, професійної адаптації працівників

Вимога 2. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації

Критерій 1. Заклад освіти планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу в закладі

Критерій 2. Правила поведінки учасників освітнього процесу в закладі освіти забезпечують дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини

Критерій 3. Керівник та заступники керівника (далі - керівництво) закладу освіти, педагогічні працівники протидіють булінгу, іншому насильству, дотримуються порядку реагування на їх прояви

Вимога 3. Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору

Приміщення та територія закладу освіти облаштовуються з урахуванням принципів універсального дизайну та/або розумного пристосування

У закладі освіти застосовуються методики та технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (у разі потреби)

Заклад освіти взаємодіє з батьками дітей з особливими освітніми потребами, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, залучає їх до необхідної підтримки дітей під час здобуття освіти (у разі наявності здобувачів освіти з особливими освітніми потребами)

Освітнє середовище мотивує здобувачів освіти до оволодіння ключовими компетентностями та наскрізними уміннями, ведення здорового способу життя

У закладі освіти створено простір інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу (ШІРЦ «Інфоцентр», кабінет Миру тощо)

ІV. КРИТЕРІЇ, ПРАВИЛА І ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання якості знань здобувачів освіти закладу здійснюється відповідно до «Загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які в обов'язковому порядку розміщені на вебсторінці закладу, які виходять із чинних нормативно-правових актів в освіті на даний період. Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до:

- Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН №813 від 13.07.2021р. ;
- Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН молодьспорт № 329 від 13.04.2011 року.
- Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених МОіНУ №1093 від 02.08.2024р.

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах, а також запроваджують поняття вербальної оцінки (оцінювальне судження) та рівневої оцінки (оцінювальне судження із зазначенням рівня результату). Вербальну і рівневу оцінку можна виражати як усно, так і письмово. Рівень результату навчання рекомендовано визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами – «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В).

Результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4 класах рекомендовано виражати вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – або вербальною, або рівневою оцінкою за вибором.

Основними видами оцінювання здобувачів освіти є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне), державна підсумкова атестація. Оприлюднення результатів контролю здійснюється відповідно до вищезазначених нормативних документів. Результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі Національного мультимедійного тестування. Критерії оцінювання та очікувані результати освітньої діяльності учнів є обов'язковою складовою навчальної програми предмета. На початку вивчення теми вчитель повинен ознайомити учнів із системою та критеріями її оцінювання.

Для врахування думки учнів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться щорічні анонімні опитування учнів і випускників, а також моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти. Результати оцінювання

здобувачів освіти обговорюються на засіданні педагогічної ради школи. Основними функціями оцінювання навчальних досягнень учнів є:

- контролююча - визначає рівень досягнень кожного учня (учениці), готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу вчителю відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
- навчальна - сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню умінь та навичок;
- діагностико-коригувальна - з'ясовує причини труднощів, які виникають в учня (учениці) в процесі навчання; виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- стимулювально-мотиваційна - формує позитивні мотиви навчання;
- виховна - сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів мають ураховуватися:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

У Концепції Нової української школи задекларовано зміни підходів до оцінювання результатів навчання. Одним із таких підходів є формувальне оцінювання, яке вважають оцінюванням для поліпшення навчання. Формувальне оцінювання має мотивувати і надихати дитину на навчальну діяльність, вияв власних здобутків та сприяти формуванню навичок застосування знань і умінь при виконанні практико орієнтованих завдань.

Формувальне оцінювання пов'язане з такими важливими завданнями:

- сприяти впевненості учня у власних силах;
- надавати орієнтири, корисні поради на певних етапах навчання;
- сигналізувати по складнощі;
- забезпечувати діалог «учитель – учень»;
- формувати стратегію успішного навчання.

Принципи формувального оцінювання

- дитиноцентризм. В центрі уваги – учень. Головна мета- як покращувати і розвивати навчання.
- спрямовується вчителем. Автономія, академічна свобода, так як саме він визначає, що оцінювати, яким чином, як реагувати на інформацію, отриману в результаті оцінювання.
- різнобічна результативність. Співучасть учня в оцінюванні розвиває навички самооцінювання, учні глибше занурюються в матеріал, краще його засвоюють.

- неперервність. Використовуючи набір простих технік, вчитель організовує зворотній зв'язок: листи самооцінювання, ментальні картки, оцінювання за результатом;
- опора на якісне викладання. Формувальне оцінювання повинно базуватися на високому професіоналізмі вчителя.

Важливу роль у *формувальному (поточному) та підсумковому оцінюванні* відіграють критерії, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного різновиду роботи та різновиду діяльності учнів з орієнтуванням на вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначених Державним стандартом початкової освіти й очікуваних результатів, зазначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти.

Формувальне оцінювання здійснюється через:

- педагогічне спостереження учителя за навчальною та іншими різновидами діяльності учнів;
- аналіз портфоліо учнівських робіт, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;
- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях вчителя, учнів, батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними, конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формування оцінних суджень учнями.

V. КРИТЕРІЇ, ПРАВИЛА І ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Внутрішня система забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності повинна передбачати підвищення якості професійної підготовки фахівців відповідно до очікувань суспільства. Вимоги до педагогічних працівників встановлюються у відповідності до розділу VII Закону України Про повну загальну середню освіту зі змінами 2025 рік №463-IX від 16.01.2020, редакція від 24.11.2021

Процедура призначення на посаду педагогічних працівників регулюється чинним законодавством (обрання за конкурсом, укладення трудових договорів) відповідно до встановлених вимог (ст. 24 Закону «Про загальну середню освіту»).

Основними критеріями оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників є:

- освітній рівень педагогічних працівників;
- результати атестації;
- систематичність підвищення кваліфікації;

- наявність педагогічних звань, почесних нагород;
- наявність авторських програм, посібників, методичних рекомендацій, статей тощо;
- участь в експериментальній діяльності;
- результати освітньої діяльності.

З метою вдосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей організовується підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Щорічне підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти здійснюється відповідно до статті 59 Закону України "Про освіту". Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж п'яти років не може бути меншою за 150 годин. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників здійснюється за такими видами:

- довгострокове підвищення кваліфікації: курси;
- короткострокове підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, конференції, «круглі столи» тощо.

Щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників затверджує педагогічна рада закладу. Показником ефективності та результативності діяльності педагогічних працівників є їх атестація. Процедура оцінювання педагогічної діяльності педагогічного працівника включає в себе атестацію та сертифікацію. Сертифікація педагогічних працівників - це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника, зокрема з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання, що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи. Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.

Критерії оцінювання роботи вчителя

I. Професійний рівень діяльності вчителя

Кваліфікаційні категорії			
Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Знання теоретичних і практичних основ предмета	Відповідає загальним вимогам, що висуваються до вчителя. Має глибокі знання зі свого предмета	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя першої кваліфікаційної категорії. Має глибокі та різнобічні знання зі свого предмета й суміжних дисциплін	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя вищої кваліфікаційної категорії. Має глибокі знання зі свого предмета і суміжних дисциплін, які значно перевищують обсяг програми

2. Знання сучасних досягнень у методиці	Слідкує за спеціальною і методичною літературою; працює за готовими методиками й програмами навчання; використовує прогресивні ідеї минулого і сучасності; уміє самостійно розробляти методiku викладання	Володіє методиками аналізу навчально-методичної роботи з предмета; варіює готові, розроблені іншими методиками й програми; використовує програми й методики, спрямовані на розвиток особистості, інтелекту вносить у них (у разі потреби) корективи	Володіє методами науководослідницької, експериментальної роботи, використовує в роботі власні оригінальні програми й методики
3. Уміння аналізувати свою діяльність	Бачить свої недоліки, прогалини і прорахунки в роботі, але при цьому не завжди здатний встановити причини їхньої появи. Здатний домагатися змін на краще на основі самоаналізу, однак покращення мають нерегулярний характер і поширюються лише на окремі ділянки роботи	Виправляє допущені помилки і посилює позитивні моменти у своїй роботі, знаходить ефективні рішення. Усвідомлює необхідність систематичної роботи над собою і активно включається в ті види діяльності, які сприяють формуванню потрібних якостей	Прагне і вміє бачити свою діяльність збоку, об'єктивно й неупереджено оцінює та аналізує її, виділяючи сильні і слабкі сторони. Свідомо намічає програму самовдосконалення, її мету, завдання, шляхи реалізації
4. Знання нових педагогічних концепцій	Знає сучасні технології навчання й виховання; володіє набором варіативних методик і педагогічних технологій; здійснює їх вибір і	Уміє демонструвати на практиці високий рівень володіння методиками;	Розробляє нові педагогічні технології навчання й виховання, веде роботу з їх апробації, бере участь у

	застосовує відповідно до інших умов	володіє однією із сучасних технологій розвиваючого навчання; творчо користується технологіями й програмами	дослідницькій, експериментальній діяльності
5. Знання теорії педагогіки й вікової психології учня	Орієнтується в сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання, але рідко застосовує їх у своїй практичній діяльності. Здатний приймати рішення в типових ситуаціях	Вільно орієнтується в сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання й виховання, використовує їх як основу у своїй практичній діяльності. Здатний швидко й підсвідомо обрати оптимальне рішення	Користується різними формами психолого-педагогічної діагностики й науковообґрунтованого прогнозування. Здатний передбачити розвиток подій і прийняти рішення в нестандартних ситуаціях

II. Результативність професійної діяльності вчителя

Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Володіння способами індивідуалізації навчання	Враховує у стосунках з учнями індивідуальні особливості їхнього розвитку, здійснює диференційований підхід з урахуванням темпів розвитку, нахилів та інтересів, стану здоров'я. Знає методи діагностики рівня інтелектуального й особистісного розвитку дітей	Уміло користується елементами, засобами діагностики і корекції індивідуальних особливостей учнів під час реалізації диференційованого підходу. Створює умови для розвитку талантів, розумових і	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвитку обдарованих дітей. Уміє тримати в полі зору «сильних», «слабких» і «середніх» за рівнем знань учнів; працює за індивідуальними планами з обдарованими і слабкими дітьми

		фізичних здібностей	
2. Уміння активізувати пізнавальну діяльність учнів	Створює умови, що формують мотив діяльності. Уміє захопити учнів своїм предметом, керувати колективною роботою, варіювати різноманітні методи й форми роботи. Стійкий інтерес до навчального предмета і висока пізнавальна активність учнів поєднується з не дуже ґрунтовними знаннями, з недостатньо сформованими навичками учіння	Забезпечує успішне формування системи знань на основі самоуправління процесом учіння. Уміє цікаво подати навчальний матеріал, активізувати учнів, збудивши в них інтерес до особистостей самого предмета; уміло варіює форми і методи навчання. Міцні, ґрунтовні знання учнів поєднуються з високою пізнавальною активністю і сформованими навичками	Забезпечує залучення кожного школяра до процесу активного учіння. Стимулює внутрішню (мислительну) активність, пошукову діяльність. Уміє ясно й чітко викласти навчальний матеріал; уважний до рівня знань усіх учнів. Інтерес до навчального предмета в учнів поєднується з міцними знаннями і сформованими навичками
3. Робота з розвитку в учнів загальнонавчальних вмінь і навичок	Прагне до формування навичок раціональної організації праці	Цілеспрямовано й професійно формує в учнів уміння й навички раціональної організації навчальної праці (самоконтроль у навчанні, раціональне планування навчальної	

		праці, належний темп читання, письма, обчислень). Дотримується єдиних вимог щодо усного і писемного мовлення: оформлення письмових робіт учнів у зошитах, щоденниках (грамотність, акуратність, каліграфія)	
4.Рівень навченості учнів	Забезпечує стійкий позитивний результат, ретельно вивчає критерії оцінювання, користується ними на практиці; об'єктивний в оцінюванні знань учнів	Учні демонструють знання теоретичних і практичних основ предмета; показують хороші результати за наслідками зрізів, перевірних робіт, екзаменів	Учні реалізують свої інтелектуальні можливості чи близькі до цього; добре сприймають, засвоюють і відтворюють пройдений навчальний матеріал, демонструють глибокі, міцні знання теорії й навички розв'язування практичних завдань, здатні включитися в самостійний пізнавальний пошук

III. Комунікативна культура

Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Комунікативні й організаторські здібності	Прагне до контактів з людьми. Не обмежує коло знайомих; відстоює власну думку; планує свою роботу, проте потенціал його нахилів не вирізняється високою стійкістю	Швидко знаходить друзів, постійно прагне розширити коло своїх знайомих; допомагає близьким, друзям; проявляє ініціативу в спілкуванні; із задоволенням	Відчуває потребу в комунікативній і організаторській діяльності; швидко орієнтується в складних ситуаціях; невимушено почувається в новому колективі; ініціативний, у важких випадках

		бере участь в організації громадських заходів; здатний прийняти самостійне рішення в складній ситуації. Усе виконує за внутрішнім переконанням, а не з примусу. Наполегливий у діяльності, яка його приваблює	віддає перевагу самостійним рішенням; відстоює власну думку й домагається її прийняття. Шукає такі справи, які б задовольнили його потребу в комунікації та організаторській діяльності
2. Здатність до співпраці з учнями	Володіє відомими в педагогіці прийомами переконливого впливу, але використовує їх без аналізу ситуації	Обговорює й аналізує ситуації разом з учнями і залишає за ними право приймати власні рішення. Уміє сформулювати громадську позицію учня, його реальну соціальну поведінку й вчинки, світогляд і ставлення до учня, а також готовність до подальших виховних впливів учителя	Веде постійний пошук нових прийомів переконливого впливу й передбачає їх можливе використання в спілкуванні. Виховує вміння толерантно ставитися до чужих поглядів. Уміє обґрунтовано користуватися поєднанням методів навчання й виховання, що дає змогу досягти хороших результатів при оптимальному докладанні розумових, вольових та емоційних зусиль учителя й учнів
3. Готовність до співпраці з колегами	Володіє адаптивним стилем поведінки, педагогічного спілкування; намагається створити навколо себе доброзичливу обстановку співпраці з колегами	Намагається вибрати стосовно кожного з колег такий спосіб поведінки, де найкраще поєднується індивідуальний підхід з	Неухильно дотримується професійної етики спілкування; у будь-якій ситуації координує свої дії з колегами

		утвердженням колективістських принципів моралі	
4. Готовність до співпраці з батьками	Визначає педагогічні завдання з урахуванням особливостей дітей і потреб сім'ї, систематично співпрацює з батьками	Залучає батьків до діяльності; спрямованої на створення умов, сприятливих для розвитку їхніх дітей; формує в батьків позитивне ставлення до оволодіння знаннями педагогіки й психології	Налагоджує контакт із сім'єю не тільки тоді, коли потрібна допомога батьків, а постійно, домагаючись відвертості, взаєморозуміння, чуйності
5. Педагогічний такт	Володіє педагогічним тактом, а деякі його порушення не позначаються негативно на стосунках з учнями	Стосунки з дітьми будує на довірі, повазі, вимогливості, справедливості	
6. Педагогічна культура	Знає елементарні вимоги до мови, специфіку інтонацій у Мовленні, темпу мовлення дотримується не завжди	Уміє чітко й логічно висловлювати думки в усній, письмовій та графічній формі. Має багатий словниковий запас, добру дикцію, правильну інтонацію	Досконало володіє своєю мовою, словом, професійною термінологією
7. Створення комфортного мікроклімату	Глибоко вірить у великі можливості кожного учня. Створює сприятливий морально-психологічний клімат для кожної дитини	Наполегливо формує моральні уявлення, поняття учнів, виховує почуття гуманності, співчуття, жалю, чуйності. Створює умови для розвитку талантів, розумових і	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвиткові обдарованих дітей

		фізичних здібностей, загальної культури особистості	
--	--	---	--

Діяльність педагогів ліцею має бути унормована відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Він визначає такі основні положення:

Трудова функція №1. Навчання здобувачів освіти предметів (інтегрованих курсів)
Основна мета роботи вчителя полягає в організації навчання та виховання учнів під час здобуття ними повної загальної середньої освіти. Для її досягнення та якісного викладання навчальних предметів педагог має формувати та вдосконалювати:

1.1. Мовно-комунікативну компетентність.

Ця компетентність передбачає здійснення усної та письмової комунікації державною мовою, збагачення мовлення учнів та сприяння їхній мовній творчості.

Вона включає такі складові:

1) Здатність забезпечувати здобувачам освіти навчання державною мовою

Для вдосконалення цієї компетентності вчителю потрібно покращувати такі знання:

- норми і стилі української літературної мови, використання усного й писемного мовлення;
- інтонаційні й позамовні засоби виразності мовлення.

2) Здатність забезпечувати здобувачам освіти навчання з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти мовою відповідного корінного народу або національної меншини України.

Сформованість цієї компетентності демонструє обізнаність педагога щодо таких тем:

- умови реалізації права вивчати мову / права на навчання мовою корінного народу чи національної меншини України відповідно до законодавства;
- особливості вивчення мови / навчання мовою корінного народу або національної меншини України (зокрема офіційних мов ЄС).

3) Здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти іноземної мови та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі (для вчителів іноземної мови)

Аби формувати цю компетентність, потрібно покращувати теоретичну базу щодо функційних особливостей іноземної мови, необхідних для ефективного спілкування.

4) Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні вміння й навички здобувачів освіти

Аби формувати цю компетентність, потрібно покращувати теоретичну базу щодо стратегій комунікації з учасниками освітнього процесу.

1.2. Предметно-методичну компетентність

Ця компетентність передбачає здатність педагога визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання згідно з нормативними вимогами, результатами навчання учнів та їхніми освітніми потребами.

Вона включає такі складові:

1) Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти

Для вдосконалення цієї компетентності вчителю потрібно покращувати такі знання:

- вимоги до результатів навчання за державними стандартами освіти;
- зміст освітньої галузі/навчального предмета (інтегрованого курсу);
- методики й технології моделювання змісту навчання.

2) Здатність формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти

Розвитку цієї компетентності сприятиме вдосконалення таких знань:

- ключові компетентності здобувачів освіти й наскрізні уміння, визначені державними стандартами освіти;
- вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти і рівнів сформованості їхніх компетентностей (відповідно до освітньої галузі).

3) Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти

Для розвитку цієї компетентності слід покращувати знання щодо видів інтеграції в навчанні та підходів до інтегрованого навчання учнів.

4) Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти

Для розвитку цієї компетенції слід приділити увагу вивченню таких тем:

- форми, методи й засоби навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти різних вікових груп засобами освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу);
- технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти засобами освітньої галузі (навчального предмета / інтегрованого курсу);
- зміст і особливості технологій і методик особистісно зорієнтованого, компетентнісного й інтегрованого навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти;
- способи організації дослідницької діяльності учнів в освітньому процесі.

5) Здатність формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти

Ця компетентність передбачає вміння педагога формувати ціннісні ставлення в учнів у процесі їхнього навчання, виховання й розвитку.

Сформованість цієї компетентності демонструє обізнаність педагога щодо підходів до формування ціннісних ставлень учнів.

1.3. Інформаційно-цифрову компетентність

Ця компетентність передбачає вміння вчителя працювати з інформацією і використовувати різноманітні цифрові ресурси та пристрої в освітньому процесі.

Вона включає такі складові:

1) Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію

Аби формувати цю компетентність, потрібно покращувати теоретичну базу такого змісту:

- функційна грамотність у використанні цифрових пристроїв, їхнього базового програмного забезпечення, онлайн-сервісів зокрема фінансових, мережі інтернет;
- правила критичного оцінювання інформації та критерії медіаграмотності, цифрової фінансової грамотності;
- цифрові середовища, професійні онлайн-спільноти й електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя;

- вимоги законодавства щодо академічної доброчесності й використання об'єктів авторського права;
- мережевий етикет у професійній діяльності;
- правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.

2) Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси

Для формування цієї компетенції потрібно активізовувати знання з таких тем:

- класифікація та призначення електронних (цифрових) освітніх ресурсів, ознаки електронного (цифрового) освітнього середовища;
- правила зміни, модифікації, спільного використання та створення нових відкритих електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- підходи до захисту електронних (цифрових) освітніх ресурсів, механізми захисту власних авторських прав.

3) Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі

Для формування цієї компетенції потрібно опанувати такі теми:

- підходи до організації освітнього процесу з використанням цифрових технологій (зокрема дистанційного навчання), умови організації цифрових робочих місць;
- цифрові технології та електронні (цифрові) освітні ресурси для навчання учнів предметів (інтегрованих курсів), оцінювання, моніторингу результатів їхнього навчання та відстеження прогресу, а також для організації їхнього самоконтролю.

Трудова функція №2. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

Педагогіка партнерства є ключовим принципом НУШ та одним із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Аби організувати спільну діяльність на принципах рівності, добровільності та поваги, вчитель має формувати та розвивати такі компетентності:

2.1. Психологічну компетентність

Ця компетентність передбачає планування та здійснення освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей школярів та заохочення їх до активної взаємодії.

Вона включає такі складові:

1) Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан

Сформованість цієї компетентності демонструє обізнаність педагога щодо індивідуальних особливостей учнів та їхній вплив на засвоєння навчального матеріалу й успішну соціалізацію, ознак погіршення психоемоційного стану.

2) Здатність використовувати стратегії роботи зі здобувачами освіти, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я- ідентичності

Для формування цієї компетенції потрібно активізовувати знання з таких тем:

- основні види самооцінки здобувачів освіти та їхні вияви;
- основні умови формування позитивної самооцінки здобувачів освіти;
- основні стратегії, що сприяють формуванню позитивної самооцінки учнів.

3) Здатність формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність

Для формування цієї компетентності потрібно опанувати такі теми:

- види пізнавальної діяльності здобувачів освіти;
- основні умови формування мотивації здобувачів освіти до навчання.

4) Здатність формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного

Для розвитку цієї компетентності слід опановувати різні практики, які спрямовані на посилення взаємодії здобувачів освіти.

2.2. Емоційно-етичну компетентність

Ця компетенція передбачає використання способів самозбереження психічного здоров'я, застосування ненасильницької комунікації та запобігання конфліктам в освітньому процесі.

Вона включає такі складові:

1) Здатність усвідомлювати особисті відчуття почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами

Для формування цієї компетенції потрібно опанувати такі теми:

- різновиди й інтенсивність почуттів та емоцій, причини їхньої появи;
- сучасні форми, методи, технології та засоби навчання, які сприяють розвитку уваги;
- способи/методи саморегуляції, подолання стресу, керування емоціями, порозуміння.

2) Здатність конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу
Аби ефективно розвивати цю компетентність, потрібно досліджувати такі теми:

- методи ведення діалогу й полілогу, усвідомленого й емпатичного слухання, ненасильницької та безконфліктної комунікації;
- стереотипи й упередження, їхній вплив на побудову конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

3) Здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі

Для формування цієї компетентності потрібно вдосконалювати обізнаність у таких сферах:

- розмаїття й унікальність різних культур у суспільстві, відмінності між людьми, стратегії попередження, подолання і трансформації конфліктів;
- зміст основних актів міжнародного й національного законодавства щодо прав людини і дитини, цілей сталого розвитку.

2.3. Компетентність педагогічного партнерства

Ця компетентність передбачає здатність вчителя до рівноправних відносин між вчителем та учнем, ефективної взаємодії з батьками та конструктивну роботу у складі команди психолого-педагогічного супроводу осіб з особливими освітніми потребами.

Вона включає такі складові:

1) Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі

Сформованість цієї компетентності демонструє обізнаність педагога щодо таких тем:

- переваги й основні етапи формування суб'єкт-суб'єктних відносин між вчителем і учнем;
- основні ролі вчителя в педагогічній діяльності.

2) Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства

Аби формувати цю компетентність, потрібно покращувати теоретичну базу такого змісту:

- основні форми й засоби визначення запитів та очікувань батьків;
- основні форми конструктивної взаємодії з батьками в інтересах здобувачів освіти.

3) Здатність працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами

Для розвитку цієї компетенції слід приділити увагу вивченню таких тем:

- основні принципи командної взаємодії;
- основні завдання членів команди психолого-педагогічного супроводу осіб із ООП.

Трудова функція №3. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища

Побудова безпечного та здорового освітнього середовища у новій українській школі є пріоритетним напрямом державної політики. Аби забезпечити права дітей на освіту й охорону здоров'я та сприяти реалізації їхнього потенціалу, вчитель має розвивати:

3.1. Інклюзивну компетентність

Ця компетентність передбачає використання інструментів забезпечення інклюзивного навчання та створення сприятливих умов для кожного учня з урахуванням його потреб, здібностей та можливостей.

Вона має такі складові:

1) Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища

Для формування цієї компетентності потрібно знати про таке:

- інструменти забезпечення інклюзивного навчання (інклюзивної культури, політики, практики);
- принципи і стратегії універсального дизайну в сфері освіти й розумного пристосування.

2) Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами

Розвитку цієї компетентності сприятиме вдосконалення таких знань:

принципи, форми й методи ефективної підтримки осіб із ООП;

види адаптацій/модифікацій в освітньому процесі, зумовлені особливими освітніми потребами учнів.

3) Здатність забезпечувати в освітньому середовищі і сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей

Для підвищення кваліфікації у цьому напрямі потрібно спланувати навчання за такими темами:

- технології індивідуального та диференційованого навчання;
- способи виявлення здібностей, інтересів, навчальних можливостей здобувачів освіти;
- вимоги до особливостей організації освітнього середовища як чинника розвитку особистості учнів.

3.2. Здоров'язбережувальну компетентність

Ця компетентність передбачає створення умов для збереження здоров'я школярів та проведення профілактичних заходів з учасниками освітнього процесу з цього питання.

Вона має такі складові:

1) Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу

Для формування та розвитку цієї компетентності потрібно мати та поповнювати теоретичну базу з таких тем:

- ознаки безпечного освітнього середовища;
- основи безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни;
- види та прояви насильства, дискримінації, булінгу (цькування), правила запобігання та протидії їм.

2) Здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни

Для розвитку цієї компетентності слід покращувати знання у таких сферах:

- засади профілактично-просвітницької роботи щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни;
- особливості профілактики інфекційних і неінфекційних захворювань, запобігання поширенню серед учнів звичок, небезпечних для їхнього здоров'я;
- засади збереження психоемоційного здоров'я в освітньому середовищі.

3) Здатність формувати в здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя

Для формування та розвитку цієї компетентності потрібно мати та поповнювати теоретичну базу з таких тем:

- вплив освітнього процесу на спосіб життя і здоров'я учнів;
- методики й технології формування культури здорового та безпечного способу життя здобувачів освіти;
- закономірності та особливості використання рухової активності для формування здоров'я.

4) Здатність підтримувати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я під час професійної діяльності.

Для підвищення кваліфікації у цьому напрямі потрібно спланувати навчання за такими темами:

- взаємозв'язок організму людини з природним, техногенним і соціальним оточенням;
- засади здорового способу життя, правила поведінки в надзвичайних ситуаціях;
- вплив професійної діяльності на здоров'я, прийоми збереження особистого здоров'я у професійній діяльності.

5) Здатність надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу

Для розвитку цієї компетентності слід спрямувати навчання на вивчення таких тем:

- зовнішні ознаки погіршення фізичного та психоемоційного стану людини;
- правила надання домедичної допомоги.

Трудова функція №4. Проведення освітнього процесу

Вчитель є освітнім менеджером, який має реалізувати основні функції управління з відповідними комунікаціями і забезпечити ефективне та результативне навчання в класі. Для цього йому необхідні такі професійні якості:

4.1. Прогностична компетентність

Ця компетентність передбачає здійснення різних видів планування освітнього процесу залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів та діяльності конкретного закладу освіти.

Вона включає такі складові:

1) Здатність прогнозувати результати освітнього процесу

Для її формування потрібно знати про методики педагогічного прогнозування.

2) Здатність планувати освітній процес

Аби формувати цю компетентність, потрібно покращувати теоретичну базу такого змісту:

- види та етапи планування освітнього процесу;
- зміст типових освітніх програм / модельних навчальних програм з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів);
- вимоги до навчальних програм.

4.2. Організаційна компетентність

Ця компетентність передбачає організацію навчання, виховання та розвитку школярів згідно з чинним законодавством, раціональне використання навчального часу.

Вона включає такі складові:

1) Здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти
Для розвитку цієї компетентності слід опрацьовувати вимоги законодавства щодо організації освітнього процесу.

2) Здатність організовувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти

Для формування та розвитку цієї компетентності потрібно вдосконалювати теоретичні знання щодо форм організації освітнього процесу, видів і форм навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

3) Здатність організовувати осередки навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти

Розвитку цієї компетентності сприятиме вдосконалення таких знань:

- вимоги до змістового наповнення освітнього середовища;
- перелік обладнання, необхідного для забезпечення викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів).

4.3. Оцінювально-аналітична компетентність

Ця компетентність передбачає застосування різних форм оцінювання результатів навчання учнів, дотримання академічної доброчесності.

Вона включає такі складові:

1) Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

Для розвитку цієї компетентності слід спрямувати навчання на вивчення таких тем:

- види оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;
- форми оцінювання;
- методики здійснення формуального поточного і підсумкового оцінювання;
- способи фіксації результатів педагогічних спостережень;
- критерії та рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

2) Здатність аналізувати результати навчання здобувачів освіти

Для формування цієї компетентності потрібно знати про методи та прийоми здійснення аналізу і рефлексії навчальної діяльності учнів та її результативності.

3) Здатність формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання

Сформованість цієї компетентності демонструє обізнаність педагога щодо методів й прийомів здійснення самооцінювання і взаємооцінювання здобувачами освіти результатів навчання.

Трудова функція №5. Безперервний професійний розвиток

Безперервний процес навчання сприяє вдосконаленню професійних якостей вчителя та триває впродовж усього періоду його професійної діяльності. Для успішного виконання цієї трудової функції потрібні такі компетентності:

5.1. Здатність до навчання впродовж життя

Ця компетентність передбачає аналіз можливостей та планування професійного зростання для досягнення стратегічних й операційних цілей.

Вона включає такі складові:

1) Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег

Для формування цієї компетентності потрібно вдосконалювати обізнаність у таких сферах:

- вимоги до організації професійного розвитку;
- форми й види професійного розвитку;
- вимоги до професійної діяльності вчителя, визначені професійним стандартом;
- засади створення та функціонування професійних спільнот.

2) Здатність надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку

Для формування цієї компетентності слід відслідковувати зміни у законодавчій базі та знати про особливості організації різних форм професійної підтримки й допомоги вчителям

3) Здатність до інноваційної діяльності

Аби ефективно розвивати цю компетентність, потрібно досліджувати такі напрями:

- наукові методи, рівні й форми пізнання;
- освітні інновації, їхні характеристики;
- особливості організації інноваційної педагогічної діяльності;
- методи роботи з різними джерелами інформації.

VI. КРИТЕРІЙ, ПРАВИЛА І ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Управлінська діяльність керівних працівників закладу освіти на сучасному етапі передбачає вирішення низки концептуальних положень, а саме:

- створення умов для переходу від адміністративного стилю управління до громадсько-державного;
- раціональний розподіл роботи між працівниками закладу з урахуванням їх кваліфікації, досвіду та ділових якостей;

- забезпечення оптимальної організації освітнього процесу, який би забезпечував належний рівень освіченості і вихованості випускників та підготовку їх до життя в сучасних умовах;
- визначення найбільш ефективних для керівництва шляхів і форм реалізації стратегічних завдань, які б повною мірою відповідали особливостям роботи закладу та діловим якостям адміністрації, раціональне витрачання часу всіма працівниками закладу;
- правильне і найбільш ефективне використання навчально-матеріальної бази та створення сприятливих умов для її поповнення в сучасних умовах;
- забезпечення високого рівня працездатності всіх учасників освітнього процесу;
- створення здорової творчої атмосфери в педагогічному колективі.

Сучасні положення освітнього менеджменту вимагають від керівника навчального закладу фахових компетенцій:

- прогнозувати позитивне майбутнє і формувати дух позитивних змін;
- забезпечувати відкрите керівництво;
- вивчати інтереси і потреби місцевої громади й суспільства в цілому, щоб визначати нові цілі і завдання;
- організовувати роботу колективу на досягнення поставлених цілей;
- працювати над залученням додаткових ресурсів для якісного досягнення цілей;
- постійно вчитися і стимулювати до цього членів педагогічного колективу.

Ефективність управлінської діяльності керівника закладу включає стан реалізації його управлінських функцій, основних аспектів та видів діяльності, ступінь їх впливу на результативність освітнього процесу, а саме:

- саморозвиток та самовдосконалення керівника у сфері управлінської діяльності.
- стратегічне планування базується на положеннях концепції розвитку закладу, висновках аналізу та самоаналізу результатів діяльності.
- річне планування формується на стратегічних засадах розвитку закладу.
- здійснення аналізу і оцінки ефективності реалізації планів, проєктів.
- забезпечення професійного розвитку вчителів, методичного супроводу молодих спеціалістів.
- поширення позитивної інформації про заклад.
- створення повноцінних умов функціонування закладу (безпечні та гігієнічні).
- застосування ІКТ-технологій у освітньому процесі.
- забезпечення якості освіти через взаємодію всіх учасників освітнього процесу.
- позитивна оцінка компетентності керівника з боку працівників.

Критерії оцінювання

1. Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань.

Критерії оцінювання:

1.1. У ліцеї затверджено стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності.

1.2. У ліцеї річне планування та відстеження його результативності здійснюються відповідно до стратегії його розвитку та з урахуванням освітньої програми.

1.3. У закладі освіти здійснюється самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти.

1.4. Керівництво закладу планує та здійснює заходи щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання.

2. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм.

Критерії оцінювання:

2.1. Адміністрація ліцею сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти та взаємну довіру.

2.2. Ліцей оприлюднює інформацію про свою діяльність на відкритих загальнодоступних ресурсах.

3. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників.

Критерії оцінювання:

3.1. Керівник закладу освіти формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми.

3.2. Керівництво закладу освіти за допомогою системи матеріального та морального заохочення мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності.

3.3. Керівництво закладу освіти сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників.

4. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодія закладу освіти з місцевою громадою.

Критерії оцінювання:

4.1. У закладі освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу.

4.2. Управлінські рішення приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу.

4.3. Керівництво закладу освіти створює умови для розвитку громадського самоврядування.

4.4. Керівництво закладу освіти сприяє виявленню громадської активності та ініціативи учасників освітнього процесу, їх участі в житті місцевої громади.

4.5. Режим роботи закладу освіти та розклад занять враховують вікові особливості здобувачів освіти, відповідають їх освітнім потребам.

4.6. У закладі освіти створюються умови для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти.

5. Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності.

Критерії оцінювання:

5.1. Заклад освіти впроваджує політику академічної доброчесності.

5.2. Керівництво закладу освіти сприяє формуванню в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції.

II. Процедура оцінювання управлінської діяльності керівників школи

- 1.** Самоаналіз діяльності керівника відповідно до посадових обов'язків.
- 2.** Комплексне опитування учасників освітнього процесу, яке містить низку питань щодо управлінської діяльності закладу освіти.
- 3.** Опрацювання результатів самоаналізу та опитування, висвітлення їх на інформаційних ресурсах школи.
- 4.** Звіт адміністрації школи.
- 5.** Оцінка діяльності керівників школи на загальних зборів (конференції) колективу.

VII. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЯВНОСТІ НЕОБХІДНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Забезпечення в приміщеннях та на території безпечних і комфортних умов для навчання та праці. Забезпечується комфортний повітряно – тепловий режим, належне освітлення, облаштування та утримання туалетів, дотримання питного режиму та інших аспектів забезпечення безпеки і комфорту освітнього процесу. Заклад освіти має необхідні навчальні приміщення – навчальні кабінети, підсобні приміщення, які обладнані у відповідності до вимог законодавства та забезпечують виконання освітньої програми. Навчальні кабінети забезпечуються інтерактивними засобами навчання та необхідним навчальним обладнанням. Завідувачі кабінетами та заступник директора з адміністративно – господарської роботи здійснюють регулярний моніторинг за станом засобів навчання і обладнання, звітують про використання засобів навчання і обладнання.

Учасники освітнього процесу знають та дотримуються вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, знають та дотримуються правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій. Працівники регулярно проходять навчання та інструктажі з даних питань. Систематично проводяться бесіди та інструктажі з учнями. З метою запобігання та відповідного реагування на надзвичайні ситуації в закладі освіти регулярно проводяться тижні безпеки життєдіяльності та день цивільного захисту. Оцінка стану безпечного функціонування закладу освіти та заходів, які проводяться для запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, дається на засіданнях педагогічної ради та в наказах директора.

Працівники ліцею обізнані з правилами поведінки в разі нещасного випадку чи раптового погіршення стану здоров'я учасників освітнього процесу і вживають необхідних заходів у подібних ситуаціях. Педагогічні працівники та керівництво у разі нещасного випадку діють у встановленому законодавством порядку.

Важливою складовою якості освітньої діяльності закладу освіти є організація роботи шкільної їдальні, яка складається з харчоблоку та зали приймання їжі. В закладі освіти створені умови для харчування учнів і працівників, формування культури здорового харчування, моніторинг тижневого меню, наявності сертифікатів якості

та строків використання продуктів, контроль за санітарно – гігієнічним станом приміщень їдальні.

Керівництвом постійно здійснює заходи щодо оновлення технологічного обладнання, зміцнення матеріально- технічної бази шкільної їдальні.

Важливою складовою освітніх ресурсів закладу освіти є інформаційні ресурси, використання яких можливе завдяки доступу до мережі «Інтернет». В закладі освіти створені умови для безпечного використання інтернету, формуються навички безпечного користування мережею учнями. З цією метою застосовуються комп'ютерні програми, які здійснюють фільтрування контенту. Здобувачі освіти в освітньому процесі інформуються щодо безпечного використання мережі та загроз, пов'язаних з використанням. У процесі викладання предметів відбувається розвиток умінь учнів знаходити необхідну інформацію та безпечного користування мережею.

Забезпечення адаптації учнів і педагогічних працівників до освітньої діяльності в закладі освіти відбувається через спостереження практичним психологом та надаються психолого-педагогічні рекомендації. З педагогічними працівниками, які приступили до роботи здійснюється індивідуальна робота через використання інституту наставництва в структурі методичних об'єднань.

Одним із принципів діяльності закладу освіти є рівний доступ до навчання усіх здобувачів освіти незалежно від особливостей фізичного розвитку, етнічної та релігійної приналежності. Розробляється план діяльності ліцею щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу, мобінгу в закладі, що передбачає здійснення моніторингу адаптації, відносин між учасниками освітнього процесу, здійснення індивідуальної роботи практичним психологом, інформування педагогічних працівників щодо ознак булінгу, іншого насильства та запобігання йому, залучення представників учнівського самоврядування. Вивчається шляхом опитування учасників освітнього процесу стан безпеки і психологічна комфортність освітнього середовища. Здійснюється аналіз причин відсутності учнів на заняттях та вживаються відповідні заходи. Відбувається систематична співпраця з представниками правоохоронних органів, іншими фахівцями з питань запобігання та протидії булінгу. Керівництво, педагогічні працівники протидіють булінгу, іншому насильству, дотримуються порядку реагування на їх прояви. Практичний психолог здійснює системну роботу з виявлення, реагування та запобігання булінгу, іншому насильству. Робота практичного психолога спрямована на забезпечення сприятливого психологічного клімату та запобігання негативним ситуаціям у взаємовідносинах між учасниками освітнього процесу. У своїй діяльності психологічна служба тісно співпрацює з керівництвом закладу освіти та класними керівниками. Систематично надаються консультації учасникам освітнього процесу з проблем адаптації, булінгу, мобінгу, особистісного розвитку та інших проблем, вивчається рівень отримання психолого – соціальної підтримки учнів, які цього потребують. Робота оцінюється через вивчення документації, звіту психолога, аналізу фактів булінгу або мобінгу. Результати такого моніторингу відображаються в аналітичних документах, підготовлених практичним психологом та заступником директора з виховної роботи. В закладі освіти культивується повага до прав людини та здійснюється протидія до будь-яких форм дискримінації за різними ознаками. Ця політика забезпечується через проведення бесід з учнями, проведення тематичних позаурочних заходів, наскрізного процесу виховання. Про

проведену роботу щорічно звітує заступник директора з виховної роботи.

Наявність в закладі освіти чітких і зрозумілих усім учасникам освітнього процесу правил поведінки. Правила розробляються заступником директора з виховної роботи з залученням учнівського самоврядування та оприлюднюються на сайті закладу. Правила поведінки спрямовані на дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини, спрямовані на формування позитивної мотивації у поведінці учасників освітнього процесу. Вивчається шляхом опитування учасників освітнього процесу рівень ознайомлення їх з правилами поведінки та дотримання цих правил.

Здійснення заходів, які сприяють облаштуванню та обладнанню навчальних приміщень з урахуванням принципів універсального дизайну і розумного пристосування. Приміщення і територія закладу освіти адаптовані до використання всіма учасниками освітнього процесу.

Освітнє середовище ліцею мотивує здобувачів освіти до оволодіння ключовими компетентностями та наскрізними вміннями, формування навичок здорового способу життя та екологічно доцільної поведінки. Дизайн навчальних приміщень максимально функціональний та мотивуючий до навчання. Обладнання і засоби навчання сприяють оволодінню учнями ключовими компетентностями. Для цього проводяться регулярні спостереження, аналіз та приймаються управлінські рішення.

На сучасному етапі ШІРЦ «Інфоцентр» є інформаційним центром. Ресурси бібліотеки використовуються для формування інформаційно – комунікаційної компетентності всіх учасників освітнього процесу. Оцінювання діяльності бібліотеки здійснюється через спостереження.

VIII. ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Роботу інформаційної системи освітнього закладу забезпечує наявність необмеженого доступу до мережі «Інтернет» для учнів та педагогічних працівників, зокрема, через сервіс Wi-Fi, локальної комп'ютерної мережі, внутрішнього електронного документообігу. Значне місце в управлінні ліцеєм відіграє офіційний сайт школи та facebook-сторінка. Дистанційне навчання реалізоване через програмне середовище Google Workspace (G Suite for Education). Завдяки цьому ліцей безкоштовно отримав доступ до хмарних сервісів, які можна використовувати в навчальній діяльності як педагогами, так і учнями.

Це дає можливість створити інформаційно-навчальне середовище школи.

- безкоштовне користування хмарними сервісами Google Workspace (G Suite for Education);
- створення корпоративної пошти;
- організація дистанційного навчання за допомогою хмарних сервісів Google Workspace (G Suite for Education);
- організація мережевої взаємодії між усіма учасниками навчального процесу, організація постійної взаємодії «учитель-учень»;
- індивідуалізація процесу навчання, розширення меж самостійної діяльності школярів;
- створення відкритої системи освіти, яка забезпечить кожному учню й вчителю власну траєкторію саморозвитку.

Структура інформаційних систем школи включає такі підсистеми:

- електронна система звітності;
- електронна база даних учнів школи;
- електронна база даних педагогічних працівників тощо.

Електронні освітні ресурси забезпечують публічність інформації про освітні програми; перелік навчальних дисциплін, логічну послідовність їх вивчення, перелік підручників, розклад уроків та спортивних секцій, гуртків.

У закладі створений банк даних (статистика) за результатами освітнього процесу та освітньої діяльності:

- статистична інформація форм ЗНЗ-1, 1-ЗСО, 83-РВК ;
- інформаційна база про якість освітнього процесу на рівні різних класів;
- інформаційна база про результати зовнішнього незалежного оцінювання в співставленні з річними показниками.

Для забезпечення більш широких і різноманітних зв'язків закладу із зовнішнім середовищем, у тому числі доступу до різних баз даних, джерел інформації Заклад підключено до швидкісного інтернету.

Для забезпечення створення єдиного інформаційного поля та забезпечення публічності інформації про заклад освіти в Кам'янець-Подільському ліцеї №5 функціонує офіційний сайт.

Публічність інформації про діяльність закладу забезпечується згідно зі статтею 30 Закону України «Про освіту».

На офіційному сайті розміщуються:

- статут закладу освіти;
- ліцензія на провадження освітньої діяльності;
- структура та органи управління закладу освіти;
- кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;
- освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;
- територія обслуговування, закріплена за закладом освіти його засновником;
- ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти;
- мова освітнього процесу;
- наявність вакантних посад;
- матеріально-технічне забезпечення закладу освіти;
- результати моніторингу якості освіти;
- річний звіт про діяльність закладу освіти;
- правила прийому до закладу освіти;
- умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами;

Крім зазначеного, на сайті розміщуються фінансові звіти про надходження та використання всіх коштів, отриманих як благодійна допомога.

Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті, систематично поновлюється.

З метою використання інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного управління освітнім процесом в закладі освіти створено інформаційно-освітнє середовище на порталі інформаційної системи управління освітою (ІСУО).

Усі ці напрямки підлягають щорічному вивченню через спостереження, аналізу тощо.

ІХ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання, попередження порушень освітнього процесу.

Основні види порушення академічної доброчесності

<i>Порушення академічної доброчесності</i>	<i>Суб'єкти порушення</i>	<i>Обставини та умови порушення академічної доброчесності</i>	<i>Наслідки і форма відповідальності</i>	<i>Орган / посадова особа, який приймає рішення про призначення</i>
---	----------------------------------	--	---	--

				виду відповідальності
Списування	Здобувачі освіти	- самостійні роботи; - контрольні роботи; - контрольні зрізи знань; - річне оцінювання (для екстернів) - моніторинги якості знань	Повторне письмове проходження оцінювання термін -1 тиждень або повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми	учителі-предметники
		-державна підсумкова атестація; - річне оцінювання (для екстернів)	Повторне проходження оцінювання за графіком проведення ДПА у школі. Не зарахування результатів	атестаційна комісія державної підсумкової атестації
		-І етап(шкільний) Всеукраїнських учнівських олімпіад, конкурсів;	Робота учасника анулюється, не оцінюється. У разі повторних випадків списування учасник не допускається до участі в інших олімпіадах, конкурсах	оргкомітет, журі
Необ'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів	Педагогічні працівники	Свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання -усні відповіді; -домашні роботи; -контрольні роботи;	Педагогічному працівнику рекомендується опрацювати критерії оцінювання	адміністрація школи, атестаційні комісії усіх рівнів

		-лабораторні та практичні роботи; -ДПА; -тематичне оцінювання; - моніторинги; -олімпіадні та конкурсні роботи	знань. Факти система тичних порушень враховуються при встановленні кваліфікаційної категорії , присвоєнні педагогічних звань	
Обман: Фальсифікація	Педагогічні працівники як автори	Навчально-методичні освітні продукти, створені педагогічними працівниками: -методичні рекомендації; -навчальний посібник; -навчально-методичний посібник -наочний посібник; -практичний посібник; -навчальний наочний посібник; -збірка; -методична збірка -методичний вісник; -стаття; -методична розробка	У випадку встановлення порушень такого порядку: А) спотворене представлення у методичних розробках, публікаціях чужих розробок, ідей, синтезу або компіляції чужих джерел, використання Інтернету без посилань, фальсифікація наукових досліджень, неправдива інформація про власну освітню діяльність є підставою для відмови в присвоєнні або позбавленні раніше присвоєного педагогічного звання,	педагогічна та методичні ради школи, атестаційні комісії школи

			кваліфікаційної категорії Б) в разі встановлення в атестаційний період фактів списування здобувачами під час контрольних зрізів знань, фальсифікації результатів власної педагогічної діяльності позбавлення педагогічного працівника I,II кваліфікаційної категорії	
--	--	--	---	--

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення не академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

X. САМООЦІНЮВАННЯ

З метою аналізу стану сформованості та функціонування внутрішньої системи рекомендуємо проводити в закладів освіти *самооцінювання*.

Самооцінювання є процесом вивчення та оцінювання ефективності функціонування внутрішньої системи з метою вдосконалення освітніх і управлінських процесів ліцею.

Для проведення самооцінювання застосовується власний механізм, що враховує особливості діяльності ліцею, або механізм оцінювання, що застосовується під час інституційного аудиту.

Для оцінювання виконання (вимірювання) вимог/правил слугують:

- критерії (підстави для оцінювання);
- індикатори (показники, що відображають стан об'єктів спостереження, їх якісні або кількісні характеристики);
- методи збору відповідної інформації, яка підлягає аналізу та оцінюванню.

Самооцінювання може здійснюватись відповідно до таких *моделей*:

- щорічне комплексне самооцінювання (за всіма компонентами внутрішньої системи);
- щорічне самооцінювання за певними напрямками освітньої діяльності, а також періодичне комплексне самооцінювання;
- щорічне комплексне самооцінювання за окремими рівнями освіти, на яких ліцей провадить освітню діяльність (початкова, базова, профільна середня освіта);
- інша модель, визначена закладом освіти.

Комплексне самооцінювання якості освітніх і управлінських процесів потрібно проводити після визначення всіх компонентів внутрішньої системи та умов їх функціонування, що закріплюються Положенням про внутрішню систему (для з'ясування обсягу діяльності щодо формування внутрішньої системи), а також за рік до проведення планового інституційного аудиту в закладі освіти.

При обранні будь-якої моделі самооцінювання рекомендуємо проводити його впродовж навчального року. Для цього потрібно визначити в закладі освіти особу, відповідальну за проведення самооцінювання.

Інформацією, яка підлягає аналізу під час самооцінювання, можуть бути результати *внутрішніх моніторингів* освітніх і управлінських процесів ліцею.

Внутрішні моніторинги можуть проводитися для відстеження динаміки результатів навчання учнів, якості викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів), відвідування учнями закладу освіти, ефективності управлінських процесів тощо.

Для організації самооцінювання здійснюємо такі дії:

- збір та аналіз інформації, отриманої за допомогою під час спостереження, опитування та вивчення документації;
- узагальнення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів ліцею;
- обговорення та оприлюднення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.

Збір та аналіз інформації, отриманої під час опитування, спостереження та вивчення документації

Для проведення самооцінювання освітньої діяльності потрібно використовувати такі *методи збору інформації*:

- опитування учасників освітнього процесу (анкетування, індивідуальне інтерв'ю, фокус-групове дослідження);
- спостереження (за освітнім середовищем, проведенням навчальних занять тощо);
- вивчення документації закладу освіти.

Окремі методи збору інформації (опитування, спостереження за проведенням навчальних занять) можуть застосовуватися з використанням цифрових

технологій (з метою розвитку сфери цифровізації освіти, в умовах віддаленості учасників освітнього процесу під час дистанційного навчання, карантинних обмежень тощо).

Кожен із методів збору інформації має особливості щодо застосування та оброблення результатів.

Опитування може бути письмовим (анкетування) або усним (інтерв'ю).

Анкетування дозволяє отримати інформацію про ставлення учасників освітнього процесу до певних питань діяльності закладу. У ході анкетування можуть використовуватися анкети для педагогічних працівників, учнів та батьків.

Анкетування передбачає складання форми (бланку) анкети. У разі проведення анкетування онлайн потрібно використовувати цифрові ресурси, що дозволяють автоматизоване оброблення відповідей.

Водночас варто брати до уваги, що анкети можуть бути закритого, відкритого, напівзакритого типу або комбінованими.

Використання анкети закритого типу полегшує обробку даних і узагальнення результатів, проте обмежують відповіді респондентів певними рамками.

Індивідуальне інтерв'ю дає можливість отримати конкретизовану інформацію щодо ставлення особи до проблеми та/або явища в закладі освіти.

Групове інтерв'ю (фокус-групове дослідження) передбачає проведення співбесіди на визначену тему з групою осіб (від 6 до 12). Учасники групи спілкуються між собою, а модератор спрямовує дискусію, щоб охопити заявлену тему та надати можливість висловитися всім учасникам. Фіксація результатів може здійснюватися організатором фокус-групи (у тому числі, за допомогою технічних пристроїв) або третьою особою.

Спостереження в освітньому процесі може здійснюватись за станом освітнього середовища, проведенням навчальних занять тощо.

Спостереження за станом освітнього середовища дає можливість зафіксувати наявність чи відсутність необхідної для освітнього процесу матеріально-технічної бази, забезпечення інклюзивності середовища, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, норм охорони праці та безпеки життєдіяльності, визначити дієвість плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти, проаналізувати культуру взаємовідносин у закладі освіти тощо.

Крім керівництва закладу освіти та/або особи, відповідальної за проведення самооцінювання, до проведення спостереження за станом освітнього середовища доцільно залучати батьків і представників органів самоврядування в закладі освіти.

Спостереження за проведенням навчального заняття допомагає оцінити рівень педагогічної діяльності вчителів, потреби в розвитку їх професійних компетентностей або надання їм підтримки, систему оцінювання навчальної діяльності учнів. У ході такого спостереження важливо звернути увагу на:

- формування та розвиток ключових компетентностей у здобувачів освіти;
- спрямованість навчального заняття на формування в учнів ціннісних ставлень;
- роботу учнів під час навчального заняття;

- оцінювання діяльності учнів під час проведення навчального заняття, зокрема реалізацію засад формульовального оцінювання;
- використання інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, обладнання, засобів навчання;
- комунікацію педагогічного працівника та учнів;
- організацію роботи з особами з особливими освітніми потребами (у разі їх наявності).

Інформація, одержана в ході опитування, спостереження та вивчення документації, узагальнюється та на її основі визначаються тенденції в організації освітніх і управлінських процесів закладу освіти, досягнення та труднощі у формуванні внутрішньої системи.

З метою об'єктивного самоцінювання узагальнена інформація зіставляється з описом вимог/правил організації освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що визначені закладом освіти та відповідно містяться у Положенні про внутрішню систему.

Загалом інформація, отримана під час самооцінювання, може бути використана в цілях:

- прийняття відповідних управлінських рішень для вдосконалення внутрішньої системи;
- визначення пріоритетних напрямів удосконалення освітніх і управлінських процесів закладу освіти;
- аналізу тенденцій в освітній діяльності закладу освіти і коригування його річного плану роботи та/або стратегії розвитку закладу (у разі потреби);
- аналізу динаміки оцінювання освітньої діяльності закладу освіти педагогічними працівниками, учнями, батьками (шляхом співставлення результатів опитування учасників освітнього процесу впродовж кількох років).